

ISANO POLJE

Kako je hlapec potegnil vruga

Pripoveduje C. Golar.
Ilustrirala M. Vogeljik.

V tisti vasi pod hribom je bil hlapec, ki se mu je reklo Miklavž. Bil je prebrisan dečko. Česar se je lotil, to je tudi izpeljal. Takrat je vstopil pri nekem kmetu v službo. Bila je slaba letina, žito ni zraslo in tudi sočivje se ni obneslo. Kmet je premišljal in premišljal, kako bi se rešil skrbi in nadlog in od kod bi dobil denar, da bi si lahko kaj privoščil.

Pa mu reče hlapec Miklavž:

»Nikar ne bodite žalostni, oče, bo že kako!«

In Miklavž gre k mlinu lovit ribe.

»Mogoče ujamem kako ribo, ki jo prodam za dober denar.« si je mislil.

»Ali vrvice nimam, da bi privezal trnek. Ha, jo že imam!«

Mlinarja poprosi, naj mu dá malo lanu, sede na breg in si začne zvijati vrvico. Suče jo in plete, kar poskoči iz vode majhen pobič v črni suknjici in rdeči kapici.

»Striček, kaj pa delaš?« vpraša hlapca.

»Ali ne vidiš, da si zvijam vrvico?«

»Čemu ti bo?«

»I, čemu, v tolmun jo bom spustil in vas, vrage, drugega za drugim izvlekel iz vode.«

»Kaj takšnega! Počakaj me trenutek! Jaz grem in povem svojemu staremu očetu.«

Vravec skoči na glavo v vodo in Miklavž gre zopet na delo. Pri tem si misli:

»Le počakaj me, vam jo že zagodem, da mi boste še radi dali vaše zlato in srebro!«

In Miklavž začne kopati jamo, globoko jamo, nanjo pa položi svoj klobuk, ki mu je manjkala streha.

Kar pomoli vravec glavo iz tolmuna in zakliče:

»Miklavž, stari oče mi je dejal, da bi se s teboj poravnali. Koliko zahtevaš, da nas ne potegneš iz vode?«

»Ta klobuk tukaj napolnite z zlatom in srebrom!«

Vravec se potopi in se kmalu zopet prikaže. Reče hlapcu:

»Stari oče pravi, naj se prej s teboj poskusim, kdo je bolj močan.«

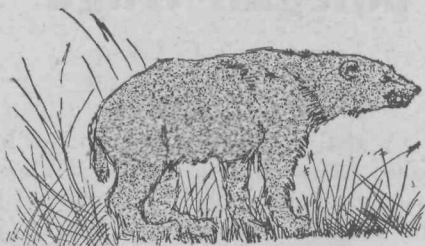
»Z menoj bi se rad poskusil, ti pedenj-človek? Pojdi, pojdi, ti se ne moreš iti metat niti z mojim mlajšim bratom Binetom!«

»Kje pa je tvoj brat Bine?«

»Lej ga; tam spi v goščavi!«

»In kako naj ga pokličem?«

»Pojdi k njemu in ga udari po hrbtu, pa bo takoj vstal.«

Vravec se splazi v goščavo, najde medveda in ga lopne z gorjačo po hrbtu. Bine kosmatine se vzdigne na zadnje noge in objame ubogega vraga s tako močjo, da so mu pokale vse kosti. Z veliko težavo se izvije vrag iz medvedovih šap in teče k staremu vragu. Prestrašeno zakriči:

»Joj, stari oče, hlapec Miklavž ima mlajšega brata Bineta, z njim sem se hotel poskusiti. Pa me je za-

grabil, da so mi vse kosti pokale po telesu. Kaj bi se šele zgodilo z menoj, da sem se šel z Miklavžem!«

»No, pa pojdi in poskusi z Miklavžem teči za stavo.«

In pobič z rdečo kapico priteče zopet k Miklavžu. Pove mu, kaj je stari oče naročil. Hlapec pa mu odgovori:

»Kaj ti ne pade v glavo! Z menoj hočeš teči za stavo? Moj najmlajši brat Krivonog te pusti daleč za seboj!«

»Kje pa je tvoj brat?«

»Poglej, tam leži v travi in počiva. Pojdi k njemu in ga všcipni v uho, gotovo bo rad tekel s teboj za stavo.«

Vravec steče k zajcu in ga všcipne v uho. Kot bi trenil, poskoči zajec in zbeži, vravec pa za njim.

»Stoj, stoj, stoj! Počakaj, da se prej postaviva! Na, ga že ni!«

Vravec se vrne v peklo in pove staremu očetu:

»Huda reč je to! Tako sem tekel, kar sem mogel, pa nič ni pomagalo. Nisem ga mogel ustaviti, ne prehiteti. Pa še Miklavž ni bil, temveč njegov najmlajši brat.«

Stari vrag mrmra in gode in grbanči čelo. Pa reče:

»Teci k Miklavžu in se skušaj z njim, kdo močneje žvižga!«

Vravec priteče k hlapcu:

»Hej, stari oče mi je naročil, naj se skušam s teboj, kdo glasneje žvižga!«

Vravec zažvižga tako močno, da se je hlapec komaj obdržal na nogah in z drevja se je kar listje usipalo na zemljo.

Hlapec reče:

»Ne žvižgaš slabo, seveda proti meni ni to nič. Ako jaz zažvižgam, te poderem na tla in ušesa ti kar raztrgam. Lezi z obrazom na tla in si zamaši s prsti ušesa!«

Vravec leže z obrazom na tla in si zamaši ušesa, hlapec pa vzame gorjačo in mahne z vso močjo vraga za tilnik, da je zažvižgalo. Vravec skoči pokonci, plane naravnost v peklo in zavpije z milim glasom:

»Jojmene, stari očka, strahovito je Miklavž zažvižgal! Kar iskre so mi skočile iz oči in komaj sem mogel vstati, za tilnikom pa me je tako zabolelo, kakor bi mi vse kosti razbil.«

»Joj, moj mali, posebno močan nisi,« pravi stari vrag.

»Pojdi, vzemi moj železni kij tam v kotu in se poskusi z njim, kdo ga vrže bolj visoko v zrak.«

Vravec vzame kij čez rame in gre k hlapcu. Reče mu:

»Miklavž, stari oče mi je naročil, naj še enkrat poskusiva, kdo je močnejši? Tale železni kij morava zagnati v zrak, da vidiva, kdo ga vrže više.«

»No, pa ga ti vrzi prvi, da te vidim.« pravi hlapec.

Vravec vrže drog v višino, visoko, visoko je letel, da ni bilo videti drugega kot črno piko. Komaj sta pričakala, da je padel zopet na zemljo. Nato pa vzame hlapec drog, ki je bil težak na vse pretege. Postavi ga k nogam, se nasloni nanj in strmi v nebo. Vravec ga vpraša:

»Zakaj pa ne vržeš, zakaj čakaš?«

»Čakam, da pride tisti oblak bliže. Drog bom nanj vrgel, gori sedi moj brat, ki je kovač, njemu bo železo prav prišlo.«

»Nikar, nikar ne vrzi droga gor, moj stari oče bo hud.«

In vravec zgrabi hitro drog in teče k staremu očetu. Ko ta sliši, da je bil hlapec vrgel drog skoraj na oblak, ga prešine strah in groza. Na mestu zapove, naj potegnejo zlato in srebro iz globokega rova in ga dajo hlapcu, da jih bo pustil pri miru. Vravec je vlačil in vlačil zlato in srebro, ali klobuk ni hotel biti poln.

Zato leti vravec zopet v peklo in reče:

»Joj, stari oče, Miklavž ima čuden klobuk. Vse zlato, kar sem ga mogel dobiti, sem mu stresel v klobuk, pa še ni poln. Ostala je samo še zadnja skrinja zlata.«

»Hitro mu ga zanesi tja! Ali hlapec še vedno navija svojo vrstico?«

»Seveda, stari očka!«

»Torej le brž!«

In tako so morali dati Miklavžu zadnjo skrinjo zlata, ki jo je vsul vravec v njegov klobuk, da je bil nazadnje le poln.

Miklavž pa je živel v veselju in obilnosti in je tudi mene povabil na medico in pivo, pa nisem šel k njemu. Pravijo, da je bila medica kislá, pivo pa grenko.

Fr. Sever

Pomladanska

Dobra žena tam na loki
šotor svoj je razprostrla,
povabila k sebi goste,
svoje lončke jim odprla.

Prileteli drobni gosti,
vse posode pretaknili,
zabrnili, odleteli,
hitro spet se povrnili.

Ej, to delavke so prave,
ki najel jih naš je dedek,
da za praznik bo potica
in na mojem kruhu medek.